

FIȘA nr. 23

RENUNȚAREA LA APLICAREA PEDEPSEI

1. Noțiune

este o măsură pe care o poate dispune instanța, constând în *renunțarea la stabilirea pedepsei închisorii sau amenzii cu privire la inculpatul persoană fizică majoră care a comis o infracțiune*, pentru îndreptarea căruia, ținând seama de infracțiunea săvârșită, de persoana infractorului și de conduita avută de acesta înainte și după comitere, nu este oportună aplicarea unei pedepse, fiind suficientă aplicarea unui avertisment.

2. Condiții obiective

a) pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită să fie amenda ori închisoarea de 5 ani sau mai mică;

- ✓ analiza se realizează *in abstracto*, doar prin raportare la maximul special al pedepsei stipulate pentru fapta consumată (formă de bază, variantă atenuată sau agravată);
- ✓ nu se vor avea în vedere efectele pe care le pot produce cauzele de agravare sau atenuare a răspunderii penale;
- ✓ în cazul *variantelor agravate sau atenuate* ale infracțiunilor se va avea în vedere pedeapsa prevăzută de norma de incriminare pentru aceste forme ale infracțiunii comise, iar nu pedeapsa prevăzută de lege pentru forma de bază a infracțiunii;
- ✓ în cazul în care fapta a rămas *în faza tentativei*, prezintă importanță pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea consumată;

b) infracțiunea săvârșită să aibă o gravitate redusă;

- ✓ aprecierea gravității infracțiunii se realizează *in concreto*, în funcție de următoarele criterii: natura și întinderea urmărilor produse, mijloacele folosite, modul și împrejurările în care a fost comisă, motivul și scopul urmărit;

- ✓ nu are relevanță forma de vinovăție cu care este săvârșită fapta.

3. Condiții subiective

- a) infractorul să nu fi fost anterior condamnat printr-o hotărâre definitivă;
- ✓ soluția de condamnare poate viza orice infracțiune și orice pedeapsă; nu este necesar ca hotărârea de condamnare anterioară să întrunească condițiile primului termen al recidivei;
 - ✓ se poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei dacă fapta pentru care s-a dispus condamnarea definitivă anterioară nu mai este prevăzută de legea penală, dacă a intervenit amnistia postcondamnatorie, reabilitarea de drept ori s-a împlinit termenul reabilitării judecătorești;
 - ✓ hotărârile prin care, față de inculpat, s-a luat, în timpul minorității, potrivit noului Cod penal, o măsură educativă (privativă sau nepri-vativă de libertate) constituie *condamnări* în sensul art. 80 alin. (2) lit. a) NCP.
- b) infractorul să nu fi beneficiat în ultimii doi ani de măsura renunțării la aplicarea pedepsei;
- ✓ dacă inculpatul a mai beneficiat în ultimii doi ani (*termen substanțial regresiv*) de o soluție de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei, instanța nu va putea dispune măsura renunțării la aplicarea pedepsei.
- c) infractorul să nu se fi sustras de la urmărire penală ori judecată sau să nu fi încercat zădărnicierea aflării adevărului ori a identificării și tragerii la răspundere penală a autorului sau a participanților;
- d) în raport de persoana infractorului, de conduita avută anterior săvârșirii infracțiunii, de eforturile depuse de acesta pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii, precum și de posibilitățile sale de îndreptare, instanța să aprecieze că aplicarea unei pedepse ar fi *inoportună* din cauza consecințelor pe care le-ar avea asupra persoanei acestuia.

! OBSERVAȚII:

1. nu se poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei față de inculpatul persoană juridică sau față de inculpatul minor;
2. fapta va constitui infracțiune, însă instanța va stabili că nu este oportună aplicarea unei pedepse;

Renunțarea la aplicarea pedepsei

3. dacă instanța dispune renunțarea la aplicarea pedepsei, va aplica infractorului un avertisment; avertismentul se execută de îndată;
4. în caz de concurs de infracțiuni, instanța va putea dispune o soluție de renunțare la aplicarea pedepsei pentru fiecare infracțiune concurentă, dar va aplica un singur avertisment;
5. pentru infracțiunile pentru care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei nu poate interveni reabilitarea, persoana nefiind supusă vreunei decăderi, interdicții sau incapacități;
6. întrunirea condițiilor de mai sus nu creează un drept al inculpatului la renunțarea la aplicarea pedepsei, ci numai o vocație, instanța având prerogativa de a aprecia asupra oportunității măsurii.

- E** → 1. instanța nu poate aplica infractorului pedepse accesorii și nici pedepse complementare, însă poate aplica în cauză măsuri de siguranță sau obligarea inculpatului în tot sau în parte la repararea prejudiciului produs prin infracțiune, prin admiterea acțiunii civile;
- F**
- E** → 2. persoana față de care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei nu este supusă supravegherii de către serviciul de probațiune, precum și niciunei decăderi, interdicții sau incapacități ce ar putea decurge din infracțiunea săvârșită;
- C**
- T** → 3. renunțarea la aplicarea pedepsei nu poate constitui prim termen al recidivei ori al pluralității intermediare, nefiind o condamnare;
- E** → 4. soluția de renunțare la aplicarea pedepsei se înscrie în cazierul judiciar.

4. Anularea renunțării la aplicarea pedepsei

Condiții

1. în termen de 2 ani de la rămânerea definitivă a hotărârii prin care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei, se descoperă că persoana față de care s-a luat această măsură săvârșise în calitate de autor sau participant o altă infracțiune (tentativă, formă consumată sau epuizată, indiferent de forma de vinovăție cu care a fost comisă) înainte de pronunțarea hotărârii prin care s-a dispus renunțarea ori până la rămânerea definitivă a acesteia (de care instanța care a dispus renunțarea nu a avut cunoștință);
2. pentru infracțiunea descoperită ulterior instanța a stabilit o pedeapsă, chiar după expirarea termenului de 2 ani; această condiție nu este îndeplinită dacă pentru infracțiunea nou-descoperită a fost dispusă tot renunțarea la aplicarea pedepsei.

Regim sancționator

✓ instanța competentă să se pronunțe asupra anulării renunțării la aplicarea pedepsei este cea care judecă ori a judecat în primă instanță infracțiunea ce ar putea atrage anularea; instanța competentă va proceda după cum urmează:

1. va stabili pedeapsa pentru infracțiunea dedusă judecătii care atrage anularea renunțării (în ipoteza în care aceasta este concurentă cu infracțiunea pentru care s-a dispus renunțarea);
2. va dispune anularea renunțării la aplicarea pedepsei;
3. va stabili pedeapsa pentru infracțiunea cu privire la care anterior se dispusese renunțarea;
4. va aplica tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni constatate [cel de la concursul de infracțiuni sau, după caz, cel de la recidivă (infracțiunea pentru care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei constituind cel de-al doilea termen al recidivei) ori cel al pluralității intermediare (infracțiunea pentru care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei constituind cel de-al doilea termen al pluralității intermediare)].

! OBSERVAȚII:

1. în cazul îndeplinirii condițiilor enumerate mai sus, anularea renunțării la aplicarea pedepsei este **obligatorie**;
2. cauza anulării *este anterioară* rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei;
3. în caz de concurs de infracțiuni, instanța *poate dispune amânarea aplicării pedepsei rezultante* aplicate în urma anulării renunțării amânării pedepsei, respectiv suspendarea sub supraveghere a executării acestei pedepse dacă sunt îndeplinite condițiile generale prevăzute de lege (art. 83 NCP, respectiv art. 91 NCP); termenul de supraveghere va curge de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care instanța s-a pronunțat asupra pluralității de infracțiuni.

PARTEA PRACTICĂ

Renunțarea la aplicarea pedepsei. Gravitatea redusă a infracțiunii. În cazul renunțării la aplicarea pedepsei, gravitatea redusă a infracțiunii trebuie raportată atât la natura și întinderea urmărilor infracțiunii, la mijloacele folosite, la modul și împrejurările în care a fost comisă fapta, cât și la motivul și scopul urmărit. Astfel, în raport cu această condiție, trebuie analizate atât elemente de factură obiectivă (precum modul, mijloacele de comitere), cât și elemente de factură subiectivă (scopul, motivul comiterii faptei). Aceste elemente trebuie apreciate în concret, în totalitatea lor, de către judecător și, dacă va considera suficientă și oportună aplicarea unui avertisment, va dispune renunțarea la aplicarea pedepsei. Trebuie, de asemenea, precizat faptul că această condiție privește fapta efectiv comisă (condiție intrinsecă faptei), și nu comportamentul făptuitorului înainte sau după comiterea acesteia (I.C.C.J., s. pen., dec. nr. 343/A din 7 octombrie 2015).